

Національна академія державного управління при Президентові України
Інститут підвищення кваліфікації керівних кадрів
Кафедра парламентаризму та політичного менеджменту

Викладання лідерства для посадових осіб та представників місцевого самоврядування: і сутність, виклики, перспективи

Матеріали Всеукраїнського круглого столу
[Київ, 15 квітня 2015 року]

*Видання здійснене за сприяння та підтримки Програми Ради Європи
«Посилення інституційної спроможності органів місцевого
самоврядування в Україні»*

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	6
1. МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ ЛІДЕРСТВА ДЛЯ ПОСАДОВИХ ОСІБ ТА ПРЕДСТАВНИКІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	
Гошовська В. А. Лідерство в місцевому самоврядуванні як виклик сьогодення.....	7
Васильченко Г. В., Васильченко С. М. Місцевий економічний розвиток в умовах глобальної економіки: роль лідерів громад....	9
Вировий С. І., Дяченко Н. П. Лідерство як чинник модернізації системи державного управління України.....	11
Воронов О. І. • Прийняття управлінських рішень як елемент колективного лідерства в системі місцевого самоврядування.....	13
Гончарук Н. Т., Сурай І. Г. Методологічні аспекти викладання лідерства при підвищенні кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.....	15
Козюра І. В. Формування лідерського потенціалу місцевого самоврядування.....	17
Кравченко Т. А. Сучасні підходи до удосконалення змісту підготовки лідерів державного управління....	18
Ліпенцев А. В. Андрагогічні аспекти розвитку лідерства (за досвідом навчальних програм МДУ та ЦПК).....	21
Нестуля О. О., Нестуля С. І. Шляхи актуалізації лідерської управлінської парадигми в Україні.....	23
ПашкоЛ. А. До проблеми обов'язковості лідерської компетентності для посадових осіб і представників місцевого самоврядування.....	25
Підлісна Т. В. Суть викладання лідерства для посадових осіб місцевого самоврядування.....	28
Пірен М. І. Лідерство — важлива цінність у роботі посадових осіб та представників місцевого самоврядування.....	31
Стадник М. М., Александров О. А. Формування лідерських якостей у працівників органів державної влади та місцевого самоврядування.....	34
Щегорцова В. М. Вивчення основ психології управління як необхідна умова формування лідерських якостей публічних службовців.....	36

ВИКЛАДАННЯ ЛІДЕРСТВА..,

М. М. Стадник,
доктор філософських наук,

ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

На сучасному етапі суспільного розвитку України лідерство набуває змісту як фактор стабільності, інтеграції інтересів різних груп населення, адже лідери, формуючи стратегію й визначаючи засоби її реалізації, виступають ініціаторами перетворень та ключовими фігурами успішного проведення адміністративної реформи на демократичних засадах. Саме тому питання розвитку парадигм лідерства в державному управлінні є наразі не лише актуальним, а й ключовим у підвищенні управлінської здатності суспільства, адже становлення демократичного лідерства сприятиме стабільному й поступальному розвитку нашої держави. Неможливо ефективно виконувати функції планування, мотивації, організації та контролю, якщо немає ефективного керівництва та лідерів, здатних заохочувати інших працівників, позитивно впливати на них і вести за собою, тим самим досягаючи позитивних кінцевих результатів.

В інтерпретації терміна «лідер» варто виокремити дві концепції:

- s лідер — це індивід, який володіє найбільш вираженими «корисними», з точки зору групи, якостями, завдяки яким його діяльність щодо задоволення інтересів даної групи є найпродуктивнішою;
- S лідер — це індивід, за яким група визнає право на прийняття рішень, найзначніших з точки зору групового інтересу.

Прагнення до лідерства як ознака соціально повноцінної людини формується через намагання посісти гідне місце у групі, колективі, суспільстві в цілому, адже протиприродно не прагнути до лідерства. Водночас у своєму прагненні до реалізації лідерських якостей варто пам'ятати про *«Парадокс лідера»*:

- S стаючи лідером тієї чи іншої спільноти, індивід змушений діяти не лише в інтересах тих, хто сприяв його лідерству, а й в інтересах групи в цілому для піднесення свого лідерського статусу, і це створює підґрунтя для невдоволення прибічників: тоді ті, хто сприяв його піднесенню до статусу лідера, відмовляють йому в підтримці та шукають заміну (що можна особливо яскраво продемонструвати на прикладі політичних лідерів);
- s чим менш діловим, але більш неформальним є лідер, тим менше він вимогливий до своїх підлеглих, що це в кінцевому рахунку зменшує ефективність досягнень групи та призводить до зростання незадоволення лідером;
- s чим активнішим є лідер, чим більші його досягнення, тим сильніше він ускладнює взаємовідносини всередині групи, що погіршує психологічну атмосферу в колективі та веде до зростання незадоволення ним.

Отже, стаючи лідером будь-якої групи, набуваючи лідерських якостей та авторитету, кожен індивід тим самим уже готує закінчення свого лідерства: «Досягнувши максимальної величі, Цезар загинув від руки зрощеного та обожнюваного ним Брута» [3].

ВИКЛАДАННЯ ЛІДЕРСТВА..

Безперервна динаміка появи, висування, становлення та зміни лідерів забезпечує поступальний розвиток групи. Якби такої динаміки не було, не було б і розвитку, адже наявність «вічних» лідерів характерна лише для тоталітарних й авторитарних систем, яким притаманні застій та низькі темпи розвитку. Саме тому у більшості суспільних систем, що динамічно розвиваються, лідерство в тих чи інших масштабах обмежено певними часовими межами, наприклад обмеження перебування на політичних постах. Таким чином формуються цивілізовані механізми подолання «Парадокса лідера» та саморегуляція взаємовідносин у системі «лідер — група» [1].

У процесі формування сучасного типу лідера — активного учасника суспільно-політичних перетворень, який здатний визначити мету, сформувати команду однодумців, створити стратегію та надихнути прибічників до дії, необхідно впроваджувати інноваційні моделі підвищення кваліфікації керівних кадрів [2], формувати коло ключових груп компетенцій лідера:

- S здатність генерування нових ідей та різних шляхів розв'язання проблем, формулювання стратегій діяльності;
спроможність сплановано та послідовно діяти відповідно до визначених цілей з метою досягнення очікуваних результатів;
здатність критично сприймати, вивчати та викладати інформацію, що передбачає її узагальнення з різних джерел, урахування деталей та тенденцій, визначення проблем, їх важливості та причинно-наслідкових зв'язків;
- J спроможність дотримуватися послідовного стратегічного підходу до управління людськими ресурсами;
здатність до ефективного обміну інформацією як по горизонталі, так і по вертикалі, з метою досягнення розуміння та підтримки на шляху до реалізації мети;
- J вміння чітко та зрозуміло формулювати свою точку зору, враховуючи потреби аудиторії, у різних умовах, з використанням різних форм (письмово та усно) та способів комунікації;

S спроможність прислухатися до інших та забезпечення постійного зворотного зв'язку.

Надзвичайно важливим є усвідомлення керівниками значення та відповідальності за налагодження співпраці між відомствами, взаємодії в рамках організації по вертикалі та горизонталі, між керівниками різних рівнів, колегами для забезпечення прозорості, обізнаності, сфокусованості і скоординованості діяльності, взаємної підтримки на шляху до досягнення цілей.

Саме тому з метою формування лідерських якостей, які сприятимуть працівникам органів державної влади та місцевого самоврядування бути ініціаторами перетворень і ключовими фігурами успішного проведення демократичних реформ, необхідно впроваджувати інноваційні моделі підвищення кваліфікації керівних кадрів з урахуванням компетентнісного підходу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Логунова М. М. Соціально-психологічні аспекти управлінської діяльності. — К.: Центр сприяння інститут, розв. держ. служби, 2006. — 256 с.
2. Організація роботи голови районної державної адміністрації: практичні поради : навч. -метод, матеріали / кол. авторів за заг. ред. В. А. Гошовської. — К.: НАДУ, 2010. — 96 с.
3. Фельзер А. Б. Техніка роботи керівника [Текст]: навч. посіб. / А. Б. Фельзер, О. В. Доброневський — К.: Вища школа, 2012,— 383 с.